

Сергій Ягодзінський

ОСОБИСТІТЬ МЕРЕЖЕВОГО СУСПІЛЬСТВА: СВОБОДА ІС КОНТРОЛЬ

Прихід інформаційної ери ознаменувався переформатуванням усіх форм суспільної свідомості. Футурологічні концепції, моделі самоорганізованого соціуму, утопії набували втілення у практиці життя людей, відчутно зміщуючи їх світоглядні настанови і пріоритети в бік розширення свободи й реалізації нових форм ідентифікації особистості. Водночас інноваційно-технологічна ейфорія змінилася похмурими апокаліптичними прогнозами. Підкріплені численними теоріями світової змови, вони породили тотальну недовіру до інформаційних мереж як способу акумуляції суспільно важливої інформації. Очевидно, що описані два підходи до сприйняття мережесервісів є занадто радикальованими і, на наш погляд, існують з метою приховування справжніх тенденцій і закономірностей трансформації соціальної реальності.

Відходячи від протистояння «технократів» і «філософів», визнаємо існування дегуманістичних тенденцій у сучасному соціумі. Найбільш виразно їх вияв проявляється при аналізі феномену особистості. Від Середньовіччя, що ототожнювало особистість з відповідальністю і обов'язком, через Новий час, який легітимізував автономне існування й право вибору, ХХ ст. репрезентувало особистість концептом «свобода». На рубежі ХХ–ХХІ ст. особистість постала перед необхідністю «розпредметнення» свого мережевого статусу. Здавалося, що віртуальні соціальні мережі гармонійно вирішили цю проблему реалізували тисячолітню європейську мрію про вільну особистість, непадконтрольну стороннім впливам і рішенням.

Але закони історичного поступу неблаганні. Інструмент розширення свободи завжди перетворювався на її кайдани. Схожі тенденції простежуються і сьогодні. Здобувши безрозмірну свободу, подолавши обмеження соціального простору і часу, особистість стала елементом мережевої інфраструктури, вийшовши із зони комфорту, яка забезпечувалась повним контролем над собою, своїми діями і відповідальністю за них.